

Wij geven in dit jaarbericht beknopt weer hoe we in 2008 als team van vrijwilligers hebben gewerkt. Wij vertrouwen er op dat door het lezen van dit jaarbericht wij op uw belangstelling voor en betrokkenheid bij 't Schoor mogen blijven rekenen.

Inleiding

Geschiedenis staat erg in de belangstelling. Televisieprogramma's zoals "Het verleden van Nederland" en "In Europa" van Geert Mak werden goed bekeken. Ook in Udenhout werd aandacht besteed aan het verleden. In november 2008 organiseerde de KBO afdeling Udenhout een themabijeenkomst met als onderwerp het rijke roomsche leven.

Spreker was Paul Spapens, die op bijzondere en boeiende wijze de aanwezigen door de historie van het rijke roomsche leven leidde. Hij verduidelijkte zijn verhaal met beelden en betrok de mensen in de zaal nadrukkelijk bij zijn presentatie.

En toen kwamen de stemmen los en wilden mensen maar al te graag Spapens bijspringen en heel enthousiast hun verhaal vertellen.

Als toehoorder dacht ik: dit verhaal van Spapens is helemaal toegesneden op 't Schoor. Jammer dat hij niet even het bestaan ervan noemde. Ik was het met de spreker overigens helemaal eens, dat we er toch vooral voor moeten zorgen dat we de historie uit de periode van het rijke roomsche leven nooit verloren mogen laten gaan.

klok van de kinderen Kruijssen

En dat was in elk geval voor mij weer eens een bevestiging van het bestaansrecht van ons heemcentrum en van al de activiteiten die we verrichten. En zo werd de doelstelling van onze stichting door deze themabijeenkomst nog eens nadrukkelijk voor het voetlicht gebracht. Het was een geweldige promotie voor ons werk.

In het afgelopen jaar hebben we weer diverse groepen uit ons werkgebied, maar ook daarbuiten, voor een bezoek aan ons heemcentrum mogen ontvangen langs onze prachtige collectie. De reacties die iemand uit de groep na afloop van het bezoek in ons gastenboek noteert spreken boekdelen.

Het is voor alle vrijwilligers van 't Schoor dan ook een stimulans ons mooie en dankbare werk voort te zetten. Steun vanuit onze dorpsgemeenschap is daarbij echter onontbeerlijk. Wij constateren overigens, dat velen onze stichting een warm hart toedragen en daar zijn we dankbaar voor.

Harry Goos, voorzitter

Sponsors – stutten - steunen

Niet zo vaak zijn we in de gelegenheid onze sponsors, stutten en steunen te bedanken voor hun financiële bijdragen. Bij deze willen we dat nadrukkelijk doen, omdat we ons realiseren, dat vaak een beroep op hen wordt gedaan. Bij bijzondere gelegenheden zoals de presentatie van een boek of een extra open dag staan onze sponsors, stutten en steunen als eersten op de lijst voor een uitnodiging, omdat we vinden die verplichting aan hen te hebben. Het toezenden van ons jaarbericht hoort daar ook bij. Wij vertrouwen erop dat u even de tijd kunt vinden om op de hoogte te blijven van datgene wat ons het afgelopen jaar heeft beziggehouden en dat u daarna weer besluit ons financieel te blijven steunen. Wij stellen het zeer op prijs als U uw bijdrage door middel van de ingesloten acceptgiro op ons bankrekeningnummer zou willen overmaken, en willen U bij voorbaat daarvoor bedanken.

Bestuur

In het afgelopen jaar heeft het bestuur negen keer vergaderd en zijn onderwerpen die met de dagelijkse gang van zaken van doen hadden besproken en hebben we ons ook heel nadrukkelijk gericht op de toekomst van 't Schoor. Daarbij zijn onder andere initiatieven genomen

met betrekking tot het instellen van enkele nieuwe werkgroepen.

Telkens zijn ook de toekomstontwikkelingen met betrekking tot onze huisvesting besproken, omdat sinds het vertrek van Rector Merkx op 7 januari 2008 een voor 't Schoor nieuwe situatie is ontstaan.

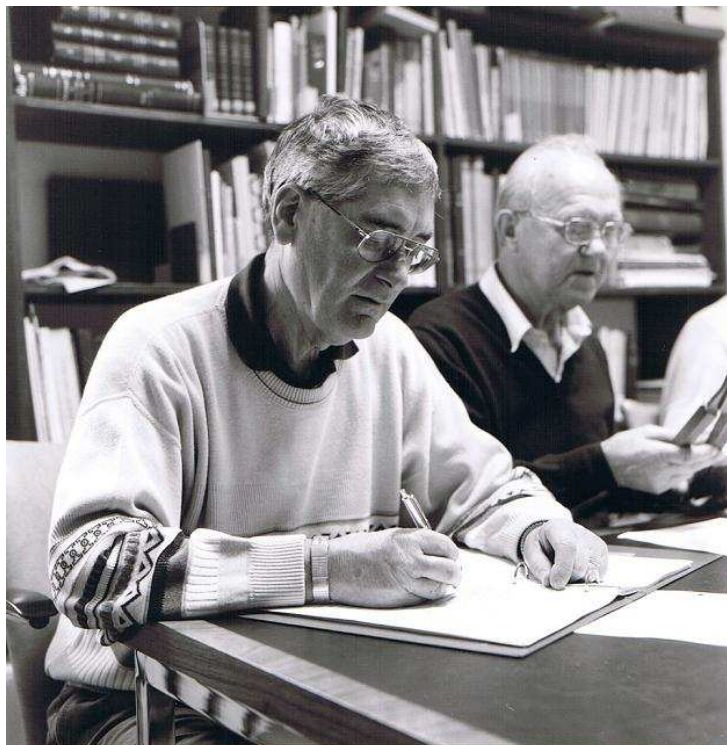
In 2008 waren Rector Merkx, Frank Scheffers en Jan Denissen als bestuursleden aftredend. Alle drie stelden ze zich herkiesbaar en werden bij acclamatie herbenoemd. In het jaarbericht 2007 hebben we al melding gemaakt van de overdracht van het secretariaat. Nadat ze negen jaren met veel accuratesse de secretariaatsfunctie heeft vervuld, droeg Corrie Roovers-Goos per 1 januari 2008 deze over aan Lia Clement-Verhoeven. Lia heeft inmiddels bewezen dat met veel verve en enthousiasme te doen.

Corrie krijgt de draagspeld van Brabants Heem opgespeld door Jan Franken

Voor de grote inzet van Corrie hebben we haar in een aparte bijeenkomst op 7 februari bedankt en werd ze onderscheiden met de zilveren draagspeld van Brabants

Heem. Omdat haar man Jan voor Corrie een grote steun was bij het vervullen van de secretariaatsfunctie, was ook hij uitgenodigd. Wie durfde toen te bedenken dat we op 16 mei in een plechtige uitvaartdienst afscheid moesten nemen van Jan. Voor ons allen, maar vooral voor Corrie, kinderen en kleinkinderen was dit een grote schok. We verloren in Jan een zeer actief vrijwilliger, altijd behulpzaam, integer en als collega een hartelijke mens.

Jan Roovers en Jan van den Bersselaar aan het werk op 't Schoor

Met betrekking tot de automatisering was Jan elke dinsdagmorgen present, aanvankelijk samen met Jan van den Bersselaar en daarna met André Witlox. Zijn dood noodzaakte ons om te zien naar iemand die samen met

André de automatisering binnen 't Schoor vakkundig zou kunnen begeleiden om de continuïteit daarvan te waarborgen.

Het bestuur heeft in 2008 bij diverse externe activiteiten of bijzondere gelegenheden acte de presence gegeven. Wij doen dat met de instelling, dat in onze mooie dorpsgemeenschap presentie, contact en communicatie voor ons allen onontbeerlijk zijn. Waar onze inbreng wordt gevraagd op specifiek heemkundig gerichte vragen, zijn we altijd bereid ons daarvoor in te zetten. De vrijwilligersbedankmiddag op 9 augustus werd goed bezocht. Naast het gezellig samenzijn verzorgde Falco Kortland een interessante lezing over archeologie.

Schrijversteam

Op zondag 9 maart vond in het Raadhuis de presentatie plaats van ons jaarboek 'Unentse Sprokkels 5'. Daarbij waren al onze sponsors, stutten en steunen, onze vrijwilligers en andere gasten uitgenodigd. Zoals we van Kees van Kempen gewend zijn gaf hij op voortreffelijke wijze de inhoud van het boekje weer. Vanwege zijn 25-jarig priesterfeest in april werd aan pastoor Looyaard het eerste exemplaar uitgereikt. Omdat we dit jaar aan de presentatie van Unentse Sprokkels een extra accent wilden geven, stelden we ook ons heemcentrum voor een bezoek open voor alle aanwezigen in de Raadzaal. Hiervan werd dankbaar gebruik gemaakt. Later in de middag konden alle andere belangstellenden, vooral de inwoners van Udenhout en Biezenmortel, het heemcentrum bezoeken. Het schrijversteam heeft de concepten voor het nieuwe jaarboek 'Unentse Sprokkels 6' inmiddels gereed en is al ver gevorderd met een in 2009 uit te geven boek "Over d'n Oven". Er vinden

momenteel interviews plaats met die personen die vanuit hun werksituatie of anderszins een bijdrage kunnen leveren aan de historie over het ontstaan, de winning van leem, het bakproces en de bedrijfsvoering op de Udenhoutse steenfabriek. Zoals we van het schrijversteam gewend zijn, wordt dit weer een prachtig boek in de serie van inmiddels 12 uitgebrachte grote boekwerken.

Pastoor Looyaard ontvangt de eerste Sprokkels 5 van Kees van Kempen

Het is gebruikelijk, dat de start van de landelijke Open Monumentendag door de gemeente Tilburg, wordt ingeleid met een avondbijeenkomst waarin enkele sprekers het thema van deze dag (dit jaar “sporen”) ieder op hun eigen wijze presenteren. Aan de voorzitter van ons schrijversteam was gevraagd een inleiding te verzorgen over sporen in Udenhout.

Kees van Kempen gaf zijn verhaal de titel “t tōrp van Unent”. Daarin richtte hij de aandacht op de dorpskern van Udenhout die naar zijn bescheiden mening als geheel een monument, een cultuurhistorisch erfgoed is en de status van een beschermd dorpsgezicht verdient.

Kees sloot zijn bijdrage op deze avond met de volgende tekst af : Het zijn onze voorouders die ons de mooie gebouwen, de monumentale dorpskern van Udenhout en alle bijbehorende prachtige verhalen hebben nagelaten. Het is ons cultureel erfgoed. Toch schitterend dat we in Udenhout daaraan veel aandacht besteden en dat 't Schoor en zijn vrijwilligers zich daarvoor inzetten. Het verhaal van Kees werd met belangstelling door alle aanwezigen in de zaal van het Textielmuseum gevolgd en werd afgesloten met een warm applaus. Het is zeker de moeite waard dit verhaal ook in Udenhout een keer te presenteren. We houden dat onder de aandacht. Door Piet Naalden is veel informatie verzameld voor het samenstellen van een boekje over Indiëgangers uit Udenhout en Biezenmortel. De uitgave van dit boekje zal waarschijnlijk in december 2009 plaatsvinden.

Pand Schoorstraat 2

Zoals reeds eerder gemeld heeft Rector Merckx om gezondheidsredenen zijn woning, Schoorstraat 2 op 7 januari 2008 verlaten. Nadat hij hier 45 jaar had gewoond en voor Huize Vincentius, de Udenhoutse gemeenschap en voor heemcentrum 't Schoor veel had betekend, mocht het toch niet gebeuren dat hij met stille trom uit Udenhout zou vertrekken. Hoewel het zijn wens was daar verder geen aandacht aan te besteden, organiseerden we toch een bescheiden afscheidsbijeenkomst op zondagmiddag 6 januari in zijn eigen vertrouwde huiskamer. Door de *koningen* van het Andantinokoor werd geheel onverwacht een schitterende muzikale ode gebracht. Dit werd door de Rector zeer gewaardeerd en hij was erg dankbaar dat toch nog velen hem even de beste wensen kwamen overbrengen.

Maar met het vertrek van de Rector ontstond er voor heemcentrum 't Schoor een nieuwe situatie. Immers met

de eigenaar van het pand waren bij de oprichting van 't Schoor afspraken gemaakt over het gebruik van de ruimten in het pand zolang het bewoond werd door de rector.

**De muzikale ode van Andantino aan de rector
(foto P. Michielsen, Udenhout-Centraal)**

Het bestuur heeft daarna bij de eigenaar van het pand, de Stichting Familie Ommering, schriftelijk de wens kenbaar gemaakt om in overleg met de Stichting en de Raad van Bestuur van ASVZ, (rechtsopvolger van Huize Vincentius) de huurder van het pand, van gedachten te wisselen over de mogelijkheden en voorwaarden om de bij 't Schoor in gebruik zijnde ruimten te behouden. In reactie daarop berichtte de Stichting Familie Ommering ons dat men zich zou beraden over de toekomstige bestemming van de woning en dat ze bereid was ons nu te faciliteren onder nadere voorwaarden. Tevens werd bevestigd dat het in hun bedoeling ligt om in de toekomst in overleg met ASVZ en eventueel onze Stichting een bestendige nieuwe situatie in te richten in nader vast te leggen overeenkomsten. Op het moment dat het jaarbericht werd opgesteld waren er nog geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Het moge duidelijk zijn, dat het onze intentie is ons heemcentrum op de huidige locatie te behouden en we geen beroep hoeven doen op noodscenario's. We zullen ons inspannen om in goed overleg met de Stichting Familie Ommering en ASVZ tot een voor allen bevredigende oplossing te komen. Naar aanleiding van het vertrek van Rector Merkx verscheen er in het Brabants Dagblad een artikel over heemcentrum 't Schoor met als titel : 'Het is een ramp als we hier moeten vertrekken'. Dat artikel was voor de Lokale Omroep Tilburg Totaal (LOTT) aanleiding bij ons op bezoek te komen om een opname te maken voor uitzending op de regionale TV welke op 6 februari werd uitgezonden.

Werkgroepen

Hoewel vrijwilligers nog altijd bezig zijn onze collectie te verbeteren en waar mogelijk nog uit te breiden verandert er in grote lijnen niet veel meer. Er worden echter nog steeds voorwerpen en geschriften aangeboden die een plaats moeten krijgen omdat ze bijzonder zijn en dus thuishoren in de verzameling oude gebruiksvoorwerpen en documenten. Onze collectie heeft daarmee in feite op onderdelen een eindfase bereikt. Maar er is nog genoeg te doen, zeker als het gaat om documenten zoals foto's, bidprentjes, ansichtkaarten enz. te plaatsen en herkennen, te documenteren en gecodeerd en geautomatiseerd op te slaan.

Daarnaast hebben we ons de afgelopen periode beraden over nieuw te ontwikkelen activiteiten. Zo hebben enkele vrijwilligers die geïnteresseerd zijn in genealogie een werkgroep genealogie geformeerd die zich gaat bezig houden met het nader uitwerken van stambomen van Udenhoutse families.

Vanwege nieuwe wetgeving voor gemeenten zullen in de toekomst heemkundekringen een belangrijkere rol gaan

spelen, als het om archeologische zaken gaat of als cultuurhistorische waarden in het geding zijn die mogelijk tot procedures kunnen leiden. Het moet dan wel duidelijk zijn, dat de heemkundekring aan de betreffende zaak grote waarde hecht en het moet gaan over algemene (ideologische) waarden en duidelijk geen privé-belangen. Daarom hebben we een werkgroep archeologie opgericht. Door opleiding en informatie via Brabants Heem wordt de werkgroep op de hoogte gebracht van die zaken die in voorkomende gevallen voor ons van belang zijn en is er naar de gemeente toe een contactpersoon aangewezen. In Udenhout en Biezenmortel staan verschillende oude historische en monumentale gebouwen. Het is belangrijk dat het aanwezig zijn van deze gebouwen goed wordt vastgelegd en gedocumenteerd. Een werkgroep oude gebouwen beraadt zich over de wijze waarop dat het beste kan gebeuren. We zullen met de informatie vertrouwelijk omgaan.

De oude burgemeesterswoning in de Slimstraat

In navolging van de gemeente Tilburg waar de stadsgidserij wandelroutes in de stad heeft ontwikkeld waarin belangrijke monumenten of bezienswaardigheden kunnen worden bezichtigd of bezocht, zal een werkgroep van 't Schoor voor Udenhout een dorpswandeling gaan samenstellen. De route zal op een flyer worden vastgelegd. Deze zal op enkele plaatsen voor een gering bedrag te koop zijn, zodat men persoonlijk de route kan lopen. Het zal ook mogelijk zijn, dat op afspraak voor groepen onder leiding van een gids van 't Schoor de wandeling wordt begeleid.

In gesprekken of onderzoeken naar het verleden van Udenhout en/of Biezenmortel wordt vaak gezocht naar oude namen van gebieden, straten, landwegen, waterlopen etc. die soms zijn verdwenen. Dat was voor 't Schoor aanleiding daar nader onderzoek naar te doen. Dit werd mede ingegeven door het beschikbaar krijgen van oude kaarten uit het kadaster. En zo ontstond er een werkgroep toponimie die zich gaat bezighouden met het achterhalen van oude locaties en namen daarvan. Voor een andere activiteit waarvoor een werkgroep werd

Het gilde bij de inwijding van het klokje

samengesteld betrof dat de restauratie van de luiklok van het Mariakapelleke aan de Schoorstraat. Hoewel reeds in 2007 een initiatief daarvoor werd genomen, ging de werkgroep begin 2008 pas echt van start.

Het kapelleke is na de Tweede Wereldoorlog in 1947 gebouwd. In de toren hing een bronzen luiklokje geschonken door de familie Le Mire. Bij een brand is de houten klokkenstoel in brand geraakt en is het klokje op de grond gevallen en gebarsten. Het klokje is enige tijd "spoorloos" geweest maar is later weer terecht gekomen. Het doel van de werkgroep was het oude klokje, een origineel achttiende-eeuwse Spechtklok te laten restaureren en weer op zijn oorspronkelijke plaats terug te hangen. Dat heeft veel energie, tijd en geld gekost. Dank zij gietij de Koninklijke Eijsbouts, veel sponsors, hulp van enkele Udenhoutse vakmensen en vrijwilligers van 't Schoor kon op vrijdag 30 mei het klokje worden teruggeplaatst, in een geheel nieuw aangebrachte klokkenstoel nadat het door Pastoor Looyaard was ingezegend. Dat gebeurde in aanwezigheid van ruim 200 personen waaronder de gilden St.Joris en St.Antonius-St.Sebastiaan, het gemengd koor van de Lambertus-parochie, de voorzitter van de dorpsraad, de genodigden en vele belangstellenden. Een zeer geslaagde en dankbare activiteit, die tevens aanleiding was om met ingang van 2009 hier de jaarlijkse dodenherdenking op 4 mei te laten plaatsvinden. Bij gelegenheid van de inzegening en terugplaatsen van het luiklokje is een prachtig boekje 'Het Udenhoutse Mariakapelleke' uitgegeven. Aan alle aanwezigen werd dit na afloop aangeboden.

Automatisering

Door het overlijden van Jan Roovers was het nodig dat er in zijn plaats een vervanger zou komen. We vonden die in de persoon van Hans Pickhard. Samen met André Witlox

is onze 'afdeling automatisering' weer prima op sterkte en kunnen ze verder werken aan de uitbouw van de bestaande of nieuw op te zetten systemen.

Enkele oude computers waren dringend aan vervanging toe. Met de aanschaf van nieuwe apparatuur kunnen we voorlopig weer goed uit de voeten.

Tot slot

De collectie op ons heemcentrum en de prachtige boeken van het schrijversteam hebben in het algemeen betrekking op de periode vóór de jaren vijftig en zijn interessant voor de mensen die een deel van die periode hebben meegemaakt of daarover van anderen hebben gehoord.

Ons kabinet in den herd

Maar hoe zit dat met de generaties daarna? Het bestuur rekent het mede tot haar taak voor continuïteit te zorgen in het bestaan van onze stichting. We zullen er daarom naar streven om onze opvolgers te betrekken bij en te interesseren voor ons werk. Daarmee kun je niet vroeg

genoeg beginnen. Dat is mede de reden waarom wij ons er over zullen beraden hoe we dat concreet kunnen vorm geven. Daarbij valt bijvoorbeeld te denken aan het kweken van belangstelling bij onze schooljeugd.

Met betrekking tot onze collectie gebruiksvoorwerpen moeten we vaststellen dat in onze bestaande ruimte geen of nauwelijks plaats meer is voor uitbreiding. Dat wil overigens niet zeggen dat we geen voorwerpen meer kunnen gebruiken. Juist wel als deze bijzonder zijn en/of een echte aanvulling kunnen zijn op onze bestaande collectie. Door wisseling en/of het nog beter presenteren van wat is ten toon gesteld blijft er voorlopig overigens nog voldoende werk. Maar het heeft er de afgelopen periode wel toe geleid dat we ons hebben beraden over verbreding van onze activiteiten. Om die reden zijn we gestart met enkele nieuwe werkgroepen, die we hiervoor al hebben genoemd.

En zo hebben we er alle vertrouwen in dat we er in zullen slagen telkens tijdig de bakens te verzetten zodat in Udenhout en Biezenmortel de Stichting Heemcentum 't Schoor een belangrijke en blijvende plaats kan vervullen.

Nog verkrijgbare publicaties

- Over een sterk staaltje € 15 (porto € 3,00)
- Unentse Smeejerije € 10 (porto € 3,00)
- Over heerroom en tante zuster € 15 (porto € 3,00)
- Unentse Sprokkels 3 € 10 (porto € 3,00)
- Unentse Sprokkels 5 € 10 (porto € 3,00)
- Kadastrale atlas Udenhout 1832 € 20 (porto € 6,20)
- Over de School € 5 (portokosten € 3,00)
- Over de Unentse kerk € 15 (portokosten € 3,00)
- 75 jaar S.S.S. € 10 (portokosten € 3,00)

- Scouting St-Lambertus Udenhout 1947-1997 50 jaar jeugd in beweging € 10 (porto € 3,00)
- Over Udenhout en zijn Rabobank: Honderd jaar coöperatief bankieren € 2,50 (porto € 3,00)
- 150 jaar Lambertuskerk € 1 (porto € 0,88)
- 40 jaar Voetbalclub Biezenmortel € 4,50 (porto 2,20)
- 75 jaar bouwen in Udenhout € 2,30 (porto € 0,88)
- kalender "Dorpsleven Udenhout-Biezenmortel" 2009 € 4,00 oude jaren € 2,50 (porto € 1,76)
- prentbriefkaarten Udenhout € 0,10 (porto € 0,44)
- 30 jaar Wielerronde Udenhout € 5 (porto € 2,20)
- Reproductie van een oude schoolkaart van Udenhout en Biezenmortel rond 1925 € 1 (porto € 1,32)

De nog verkrijgbare publicaties kunt u bestellen via het secretariaat Heemcentrum 't Schoor:

Lia Clement-Verhoeven, Achthoevenstraat 48, 5071 AS Udenhout telefoon 013-5111166, e-mail: lia.clement@home.nl

Boerderijtje aan de Hooghoutseweg in Biezenmortel